

Evropská soutěž o nejlepší esej 2013

vyhlášená europoslanci

Martinem Kastlerem, Spolkovým předsedou Ackermann-Gemeinde z Norimberka,
a Janem Březinou, bývalým hejtmánem Olomouckého kraje

Téma: „Co ještě drží Evropany pohromadě?“

---

2. místo: Christoph Mauerer

22 let, studijní obor: germanistika, katolická teologie, čeština
Univerzita Regensburg

Co ještě drží Evropany pohromadě? – Hodnoty pocházející z křesťanství

Evropská unie je momentálně v krizi – chybí peníze. A tím již začínají hádky. V Řecku se Angela Merkelová hned srovnává s Adolfem Hitlerem, v Německu však se nemálo lidí ptá sám sebe, proč se má podporovat jiné státy, když ty to možná ani nechtějí. Takže je to v podstatě jako v rodině, která má finanční problémy a kde manželé zkusí to řešit – a to i s otázkou, jestli se to vůbec má řešit společně. V takové situaci se musí – jak manželský pár tak i spolek států – klást otázka, jaké základy ten vztah má a jaké hodnoty ho mohou držet spolu a vést do budoucna.

Ekonomická spolupráce sama, s kterou evropský projekt v 50. letech začala, to být nemůže, to tato krize jasně ukazuje. Musí to být nějaké hodnoty, které jsou hlubší a pevnější. Politici ve slavnostních projevech v této souvislosti často mluví o demokracii a o lidských právech. Jenže hodně lidí něco takového už nechce slyšet, již to nebere vážně. Proto by se možná i mělo přemýšlet, odkud takové hodnoty pochází. A podle mého názoru jsou to v podstatě křesťanské hodnoty – anebo přesněji řečeno hodnoty pocházející z křesťanství. Myslím tím vedle demokracie a lidských práv i hodnoty jako tolerance, pluralismus, solidarita a usmíření.

To možná zní překvapivě – hodně lidí, kritici církve a víry, by spíše tvrdili opak. A opravdu i mnoho věřících by si přálo více demokracie a pluralismu v římskokatolické církvi. Ale jak říkám, s hodnoty, které drží Evropany pohromadě, nemyslím církevní hodnoty a ani křesťanské hodnoty. Ale myslím tím hodnoty, které z křesťanství pochází. V tom je nejdůležitější křesťanský obraz Boha. To je totiž představa malého, slabého Boha. Je to Bůh, který je naprosto nebožský (něco co se křesťanům i vyčítalo od novoplatonismu ve starověku až do Nietzscheho v moderně), Bůh, který se narodí jako malé dítě v nejnižších lidských podmínkách a který umírá smrti zločince na kříži. Bůh, který se mezitím v lidské podobě chce dostat do dialogu s lidmi, Bůh, který nerozkázá člověku, ale s ním diskutuje a přitom vždycky chce přesvědčovat argumenty. Z hlediska víry je to tak malý Bůh, že nám bere strach před Bohem, abychom si troufali, setkávat se s Bohem tváří v tvář. Z hlediska moderních společností však je to možná právě představa tohoto malého, slabého křesťanského Boha, která umožňovala rozvíjení tolerance a pluralismu v Evropě a tím moderní sekulární společnosti. A to ani nejenom v moderně; již středověká dělba moci mezi zemskou a duchovní moci, mezi cisárem a papežem v podstatě ukazovala do tohoto směru. Možná se tyto myšlenky dají ještě objasnit, když se evropská situace srovnává se společnostmi, ve kterých je většina lidí přívrženci islámu, po křesťanství druhé největší náboženství na světě. To, co nyní vidíme v Egyptě, potvrzuje jen teorie, že v islámě existují zásadní nábožensko-kulturní překážky na cestě k demokracii. Samozřejmě zní to hned docela islamofób, ale je prostě fakt, že se – s výjimkami Turecko a Indonésie – v žádné islámské zemi nemohl rozvíjet demokracie. A důvod za to by právě mohl být, že představa islámského Boha je zcela jiná – totiž představa silného, mocného Boha. Možná je to jeden z důvodů, proč nyní po takzvaném arabském jaru v Egyptě a v dalších arabských zemích nepříjde demokracie, ale spíše šaría.

Demokracie a s tím spojené lidská práva, tolerance a pluralismus však existují i v židovském Izraeli, v hinduistické Indii, v Japonsku se svými východoasijskými náboženstvími a také na křesťanských světadílech Severní a Jižní Amerika. Jsou ale podle mého názoru ještě další hodnoty, které jsou typické jak pro Evropu, tak i pro křesťanství. Je to i solidarita, která je vidět například v sociálních systémech evropských států – když však ve Spojených státech prezident Barack Obama navrhuje zdravotní pojištění pro všechny občany, hned je obviněn být komunistou. Ale i rozhodnutí států Evropské unie, pomáhat státům, které jsou ve finančních problémech, ukazuje solidaritu se slabšími – tak, jak to již kázal Ježíš z Nazarety. Největší historický výkon Evropy, něco, co tento kontinent úplně odlišuje od ostatních světadílků, je však vzájemné usmíření – usmíření po dvou krvavých světových válkách a také po skoro půl století rozdělení Evropy. Byly to – z dnešního pohledu – neuvěřitelně ukrutné události a přesto Evropané dnes jsou partneři a přátelé. Zemřelo v těchto válkách mnoho více lidí než ve veškerých dalších konfliktech na tomto světě, například i mnoho, mnoho více

lidí než kdysi bylo zabito v arabsko-izraelských válkách, a přesto máme v Evropě dnes dlouhodobý, pevný mír, což se však ve Svaté zemi nepovedlo. Na Petrovou otázku, kolikrát by měl odpustit svému bratru, Ježíš odpovídá, ne sedmkrát, ale až sedmdesátkrát sedmkrát. Evropané však odpustili svým bratrům a sestrám ještě mnoho vícekrát. Evropané odpustili mnoho milionkrát, všechny miliony obětů světových válek odpustili. To je něco, co ve světových dějinách nemá srovnání. A je zajímavé, že právě křesťané častokrát byli prvními, kteří podali ruku na usmíření. Byli to katolici, kteří již brzo po válce a vyhnání prostřednictvím organizace Ackermann-Gemeinde chtěli odpustit svým českým a slovenským bratrům a sestrám a zkusit nový začátek. Anebo postava Theobalda Rietha, který se nejdřív ve druhé světové válce dobrovolně hlásil k wehrmachtu a po hrůzách války vstoupil do řádu jezuitů a snažil se o dorozumění mezi předtím ještě nepřítelskými národy. Již od roku 1951 uspořádal akci „Usmíření nad hroby“ a spolu s mladými lidmi z různých evropských zemí opravili vojenské hřbitovy v Belgii. A hned po pádu železné opony se i angažoval v usmíření mezi východní a západní Evropou. Organizace „Initiative Christen für Europa/ ICE“, jejíž zakladatelem je otec Theobald Rieth, koordinuje pobyty mladých lidí v evropském zahraničí, kde během dobrovolnické služby mohou dělat něco užitečného, většinou v sociální oblasti. I já sám jsem díky ICE měl možnost, po maturitě poznat svojí sousední zemi, když jsem v rámci Evropské dobrovolné služby jeden rok pracoval ve středisku mládeže Salesiánů Dona Boska v Praze. Pocházím z bavorsko-českého pohraničí, jen pět kilometrů od hranice, ale Čechy byly pro mě vždycky něco neznámého, divného. Ted' je to pro mě jakoby druhý domov, kde mám spoustu kamarádů.

Říká se, že Evropa je ve své největší krizi po druhé světové válce. Ale já si myslím, že je to krize, kterou by i jedinec či manželský pár a rodina měly docela podobně, když nemají pevný základ hodnot. Když jsou pro nás peníze to nejdůležitější, pak ani rodina ani spolek států vydržet nemůže. Když si však vzpomínáme na hodnoty demokracie, lidských práv, tolerance, pluralismu, solidarity a usmíření, když si vzpomínáme na hodnoty pocházející z křesťanství, úspěšné dějiny sjednocené Evropy určitě ještě neskončily.